

цікавитися працею у природі ще більше, якщо дорослі можуть поєднати її з цікавими спостереженнями та нескладним експериментуванням, збагатити знання дітей новою інформацією, дати можливість дітям діяти самостійно. Необхідною умовою організації праці в природі залишається позитивна оцінка результату діяльності дитини і зусиль, докладених до його отримання. Негативне ставлення до праці у природі виникає у випадку перенавантаження дитини, або ж, якщо праця обов'язкова і одноманітна. Адже за відсутності елементів гри, пошуку, пізнання та цікавого спілкування будь-яка діяльність перестає задовольняти дитину, а згодом може викликати і сильніші негативні почуття.

Іншим видом праці, яким опановують діти дошкільного віку є *художня (ручна) праця*, яка передбачає виготовлення виробів з паперу, картону, тканини: іграшок-саморобок, вітальних листівок, ялинкових прикрас, персонажів і декорацій лялькового театру, букетів із засушених рослин, килимків для ляльок, серветок тощо. Виготовлення подарунків рідним і друзям справляє великий вплив на моральну свідомість дитини (привчає виявляти увагу до оточуючих, працювати заради того, щоб зробити їм приємне). Така праця розвиває увагу, спостережливість, художнє мислення, естетичне чуття, конструктивні здібності, моторні навички дітей, формує корисні практичні навички, збагачує знаннями про властивості різних матеріалів. Її результати здебільшого викликають позитивні емоції, захоплення дорослих, що посилює ефект самопізнання, самоусвідомлення, самоствердження дитини [1, с. 52]. Нерідко вже з дошкільного віку дитина починає усвідомлювати свої здібності, таланти та виношувати мрію на все життя.

Висновки: Отже, зазначені вище види праці є необхідними для всебічного розвитку дитини. Кожен із видів праці дитина опановує на певному етапі свого розвитку, тому дуже важливо не пропустити той момент, коли це відбувається, для того, щоб дитина оволоділа певними знаннями, вміннями і навичками які їй знадобляться у повсякденному житті. Окрім того, за допомогою певного виду праці дитина може знайти себе у майбутньому житті.

Список використаної літератури:

1. Борисова З. М. Виховання дошкільника в праці / З. М. Борисова. – Київ, 2002. – 112 с.
2. Лисенко Н. В. Педагогіка українського дошкільця / Н. В. Лисенко, Н. Р. Кирста // Видавничий дім «Слово». – Київ, 2010. – 360 с.

Науковий керівник: канд. пед. наук, доцент І. В. Єнгалічева

ЕЙДЕТИКА ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ПАМ'ЯТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

М. О. Неліна

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Пам'ять має для людини неабияке значення, адже сприяє накопиченню досвіду, удосконалює розумову діяльність людини тощо. Те, що відкладається у пам'яті, людина використовується протягом життя у різних видах діяльності: у навчанні, праці, грі. Пам'ять сприяє розвитку образного мислення, фантазії, творчості. Особливу увагу у розвитку пам'яті слід приділяти дітям дошкільного віку, адже цей вік є сенситивним для розвитку багатьох психічних процесів.

Вивченням питання розвитку пам'яті дітей дошкільного віку в різні періоди займалися вчені Т. Ю. Аскоченський, Ю. А. Афонькин, Т. Ф. Беляєв, П. І. Зінченко,

Є. І. Ігнат'єв, Є. І. Ковальська, Н. А. Корнієнко, А. Д. Кошелева, А. А. Люблінська, В. С. Мухіна, Н. П. Сакуліна, А. А. Смирнов, Г. А. Урунтаєв, А. В. Усова, Е. А. Фарапонов, М. І. Чистяков [1].

Пам'ять – один із найважливіших психічних процесів, за допомогою якого дитина пізнає світ. Багатьом батькам і вчителям знайома ситуація, коли успішна дитина починає відставати у навчанні, погано запам'ятовує новий матеріал, втрачає поступово уже раніше набуті знання. Це відбувається через те, що пам'ять не була достатньо тренуваною або недостатньо підготовленою до опрацювання великих обсягів матеріалу [2, с. 6].

У ХХІ столітті потік інформації настільки збільшився, що опрацювати і запам'ятати його може лише людина з видатними здібностями. Саме тому ейдетика виходить на провідні позиції. Ейдетика – це унікальна методика, спрямована на розвиток образного мислення, уваги, уваги і пам'яті [1].

Науковий підхід до вивчення здатності людини до запам'ятовування запропонував у ХХ столітті віденський лікар В. Урбанчіч. Більш детально поняття «ейдетизму» було представлено німецьким професором Еріком Йеншем і його послідовниками. У даний час під «ейдетизмом» розуміється різновид образної пам'яті, яка виражається в яскравих і наочних образах [1].

Методи навчання, які пропонує ейдетика, відповідають законам фізичного розвитку людини. Образна пам'ять штучно викликає відчуття, яких не вистачає у «відкритих» фактах. Від механічного запам'ятовування людина переходить до розуміння певної інформації. Зрозумівши ситуацію, потрібно її уявити, лише в такому випадку можна добре її запам'ятати [2, с. 7].

Нині, найбільш поширеними методами розвитку пам'яті є методи мнемотехніки та методи ейдетики.

Відмітимо, що мнемотехніка – це спосіб покращення засвоєння нової інформації шляхом свідомого утворення асоціативних зв'язків за допомогою спеціальних методів та прийомів [3, с.10].

Серед методів *мнемотехніки* можна виокремити наступні методи [3, с. 27]:

1. *логічна закономірність* полягає у тому, що під час запам'ятовування дитина робить логічні висновки, чим і покращує процеси запам'ятовування;

2. *послідовність асоціації*: запам'ятовуються не значення (слова, картинки тощо), а асоціації, що виникають під час сприйняття інформації;

3. *зв'язні асоціації* передбачають використання слів, які запам'ятовувались раніше;

4. *метод фонетичних асоціацій* використовують для запам'ятовування іноземних слів, телефонних номерів. Сутність методу полягає у власному підборі співзвучних асоціацій до іноземного слова;

5. *метод автобіографічних асоціацій* передбачає асоціювання з реально пережитими подіями;

6. *цифро-літерний код*: перекодування цифр у літери, літер – у слова, слова – у речення, речення – у цілісну розповідь;

7. *раціональне повторення*: раціональне повторення запам'ятовуваного раніше.

8. *ланцюжкова техніка*: будується на ланцюжкових асоціативних зв'язках. Свідомо створюючи певні асоціації, людина посилює контроль над «записом» інформації в пам'ять, у результаті чого можливість згадування зростає;

9. *акровербальний метод* передбачає складання віршів, жартівливих фраз, у яких зашифровано потрібну інформацію;

10. *основа методу місць* полягає у використанні зорових асоціацій: потрібно чітко уявити собі предмет, який пропонується запам'ятати, і поєднати його образ з образом певного місця, яке легко активізується в пам'яті. Цей метод потребує відмови від пошуку логічних асоціацій.

Іншими методами розвитку пам'яті є методи *ейдотехніки*, серед яких можна виокремити [2, с. 7–9]:

11. *оживлення*: добре розриває фантазію та образне мислення. Відбувається «оживлення» того, що запам'ятовується, за допомогою картинок, слів, геометричних фігур;

12. *входження*: «входження» всередину картинки, розповіді, мультфільму, що запам'ятовується;

13. *трансформація*: застосовується в тому випадку, коли необхідно трансформувати заданий образ: чорно-білий перетворити на кольоровий, плаский – на об'ємний, маленький – на великий;

14. *образні гачки*: ефективний при запам'ятовуванні цифр, адже вони можуть бути схожими на різноманітні предмети. Наприклад, трійка нагадує морську хвилю, арбалет, вуса тощо;

15. *образне мислення*: людина уявляє собі весь образ, а потім розбиває його на окремі елементи;

16. *відчуття*: дитина на дотик, нюх, смак відчуває заданий об'єкт, а під час пригадування згадує об'єкт через сприйняте відчуття;

17. *графічні імпровізації*: діти дуже люблять цей метод роботи, адже їм пропонують у вільній формі намалювати предмет, який запам'ятовується. Пригадування відбувається на основі цієї імпровізації;

18. *відстороненість*: цей метод використовується за необхідності запам'ятати певні деталі. Людина концентрується на головній особливості, «відсторонюючись» від зайвих властивостей предмета;

19. *регресія*: метод, який спрямований на повернення назад, запам'ятовування відбувається на базі раніше засвоєного;

20. *пригадування*: застосовується при запам'ятовуванні інформації, схожої із засвоєного раніше. Спочатку пригадується вже відома інформація, потім вносяться корективи у знайомий образ або об'єкт;

21. *комбіновані методи*: використовується за необхідності запам'ятати одночасно різні види інформації (символ, малюнок, комбінацію символів тощо);

22. *забування*: один із найважливіших методів. Спрямований на «свідоме» забування вже непотрібної інформації;

23. *фотографічна пам'ять*: спрямований на розвиток зорової пам'яті: дитина сприймає весь образ, ніби «фотографує» його.

Отже, проблема розвитку пам'яті є однією з найважливіших завдань роботи вихователя, тому що у дошкільному віці активно розвивається психіка дитини, формується особистісний розвиток. Цілеспрямована робота повинна бути направлена на становлення форм довільного запам'ятовування, оволодіння мнемічною функцією, ейдотехнічними методами, що є в цей період найбільш важливішим і ефективним для розвитку дітей.

Список використаних джерел:

1. Эйдетика – это одна из основ обучения в Школе "Эйдос". [Електронний ресурс] // «Школа «Эйдос». – 2002. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.eidos.zp.ua/edutech/ejdetika/>.
2. Кривоніс М. Л. «Эйдетика як засіб підготовки дитини до школи» / Авт.-упоряд. М. Л. Кривоніс, О. Л. Дроботій. – Харків : Вид-во «Ранок», 2012. – 160 с.
3. Чепурний Г. А. Мнемотехніка: технологія ефективного засвоєння інформації в умовах сучасної освіти : навчально-методичний посібник / Г. А. Чепурний. – Тернопіль : Мандрівець, 2015. – 152 с.

Науковий керівник: к. п. н., доцент І. В. Єнгалічева

РОЛЬ ТЕКТОВИХ ЗАДАЧ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

М. О. Неліна

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Актуальність теми. Особливе значення при вивченні математики мають текстові задачі. Вони посідають чільне місце у розвитку логічного мислення, інтуїції, кмітливості. Уміння розв'язувати текстові задачі знаходить широке застосування у повсякденному житті.

Текстова задача - це опис ситуації на природній мові з вимогою дати кількісну характеристику будь-якого компонента цієї ситуації, встановити наявність або відсутність відношення між цими компонентами, визначити вид цього відношення [2,с.149-155].

Для розв'язування текстових задач потрібно: по-перше, вміти розв'язувати елементарні задачі; по-друге, вміти розв'язувати типові задачі; по-третє, володіти загальними методами та окремими евристичними методами розв'язування задач. Уміння розв'язувати текстові задачі формується з допомогою системи задач. Розв'язуючи цю систему, учні приходять до узагальнень, тобто вони відкривають метод розв'язування задач певного типу, далі йдуть задачі на застосування методу, а потім - нестандартні задачі, в основному задачі на кмітливість, цікаві задачі та задачі підвищеної складності. Система задач має забезпечувати диференційований підхід до навчання математики, зацікавлювати та заохочувати школярів до роботи [3].

Розв'язування задач сприяє формуванню у дітей глибоких знань, що визначаються новим Держстандартом. Задачі дають можливість зв'язати теорію з практикою, навчання з життям. Не секрет, що математику люблять в основному ті учні, які вміють розв'язувати задачі. Тому, навчивши дітей розв'язувати задачі, ми істотно впливаємо на їх інтерес до предмета [5,с.21-88].

При складанні і перетворенні задач в учня розвивається логічне мислення, уява, фантазія. Формується пізнавальний інтерес до математики, розвивається його творчий потенціал. Розв'язуючи задачі, учні набувають нові математичні знання, готуються до практичної діяльності. Задачі сприяють розвитку їх логічного мислення. Велике значення має розв'язування задач і у вихованні особистості учнів. Тому важливо, щоб учитель мав глибокі уявлення про текстові задачі, про їх структуру, умів розв'язувати задачі різними способами [4,с.21-88].

Розглядаючи задачу можна виділити наступні складові елементи [2,с.179-180]:

- словесний виклад сюжету, в якому явно або у завуальованій формі вказана функціональна залежність між величинами, числові значення яких входять у задачу;
- числові значення величин або числові дані, про які йдеться в тексті задачі.